

Zuzana FANTOVÁ, *Trestněprávní agenda v Soběslavi v předbělohorské době*, České Budějovice 2023 (bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 58 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Archiv města Soběslavi uložený ve Státním okresním archivu Tábor patří k nejbohatším archivním fondům využitelným k poznání dějin českých vrchnostenských měst na prahu novověku. Spolu s dalším aktovým materiálem v něm nechybí ani výjimečně obsáhlý soubor pramenů související s trestněprávní agendou tamní městské rady. Na nejstarší vrstvu těchto písemností z prvních tří čtvrtin 16. století upřela svou pozornost Zuzana Fantová. Vzhledem k rozsahu celé signatury čítající několik kartonů měla být její bakalářská práce především seznámením se s dochovanými písemnostmi a pokusem o jejich interpretaci.

Studentka přistoupila k tomuto úkolu vybavena dobrým přehledem po domácí literatuře týkající se hrdelního soudnictví i po novějších pracích analyzujících trestněprávní prameny městské nebo vrchnostenské provenience, ať již se soustředily na typologii trestních činů nebo se prostřednictvím zmiňovaných pramenů pokoušely blíže poznat některé stránky každodenního života městského i venkovského obyvatelstva a proniknout do jeho myšlenkového světa. Spolu s přehledem novější české literatury obsahuje úvodní pojednání předkládaného kvalifikačního spisu také komentovaný přehled literatury k dějinám Soběslavi.

Následně se Zuzana Fantová zabývala genezí městského práva v Království českém na počátku novověku, jeho kodifikací ve sbírkách Brikcího z Liczka a zejména Pavla Kristiána z Koldína, přičemž samostatnou pozornost věnovala magdeburské/litoměřické právní oblasti. Kompilativně pojatý výklad pak završila spíše stručným přehledem dobové soudní praxe, tedy typů městských soudů, odvolávání k nově zřízenému apelačnímu soudu a procesní stránky samotného soudního jednání. Vzhledem k povaze kvalifikačního spisu je tento výklad možné považovat za dostačující. V případě, že by se studentka rozhodla ve svém výzkumu pokračovat, by bylo vhodné věnovat právě těmto tématům obsáhlejší pozornost. Velká část výzkumů trestněprávních pramenů (včetně posuzované bakalářské práce) totiž věnuje přednostní pozornost antropologicky pojatým analýzám konfliktního chování dobových aktérů, a to na úkor poznání role jednotlivých soudních institucí v konkrétních kauzách. V případě Soběslavi a jiných vrchnostenských měst jde o důkladnější poznání kompetence městských rad, ale také angažmá pozemkových vrchností, případně jejich hejtmanů, a také odvolacích instancí, ať již v případě Soběslavi českobudějovické městské rady nebo zmiňovaného apelačního soudu, v konkrétních

kauzách. Zejména o komunikaci městských rad a pozemkových vrchností je toho dosud známo málo.

Na výklad o dobovém městském soudnictví studentka navázala stručným a kompilativně pojatým pojednáním o dějinách Soběslavi v analyzovaném období, přičemž se snažila klást důraz na fungování tamní městské správy a klíčovou roli městské rady jako představitelky správy i městského soudnictví, a také na správní aparát choustnického panství, k němuž město náleželo.

Prologem výkladu o trestněprávní a civilněprávní agendě soběslavské městské rady se stal přehled dosavadních typologií vypracovaných Karlem Malým, Jaroslavem Pánkem či nověji Janou Schwallerovou (analyzující případy z nedalekého Veselí nad Lužnicí) a Terezou Siglovou. Studentka na něj navázala vlastní typologií vypracovanou na základě analyzovaných pramenů z let 1500 až 1580. Na zmíněný výklad navázala analýzou pěti rozsáhlejších sporů, k nimž se dochovalo větší množství pramenů. Zuzana Fantová přitom v případech cizoložství, vraždy, pytláctví, krádeže a žhářství dokázala výpovědi pramenů, obsahující texty žalob, vyznání obviněných osob, odporů či suplik, zajímavě propojit s Koldínovým zákoníkem obsahujícím přesnou typologii a popis konkrétních deliktů. Naopak nevyužila možnosti komparovat zmíněné kauzy s obdobnými případy zmíněnými v literatuře citované v úvodním pojednání.

Bakalářská práce Zuzany Fantové je prvním vhledem do obsáhlého korpusu písemností vzniklých v souvislosti s jednou z agend soběslavské městské rady. V případě, že by studentka ve výzkumu pokračovala, by bylo vhodné vycházet nejen z dochovaného aktového materiálu, ale také soběslavských městských knih a zejména z písemností uložených ve fondu Velkostatek Třeboň. Takový přístup by studentce umožnil detailněji poznat konkrétní trestněprávní či civilněprávní kauzy, ale také kompetence jednotlivých institucí, které se angažovaly v jejich souzení.

Předkládanou bakalářskou práci navrhuji k obhajobě a doporučuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

Jindřichův Hradec, 20. srpen 2023

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.